

Sociale Veiligheid op De Syl

1. Inleiding

1.1 Belang van een protocol voor sociale veiligheid. Ieder kind heeft recht op een fijne schooltijd. Met behulp van dit protocol laten we zien hoe we er voor zorgen om van SWS de Syl een fijne school voor iedereen te maken.

1.2 Uitgangspunten

Op onze school mag iedereen zijn wie hij/zij is. Iedereen is uniek en we vinden het mooi dat er verschillen zijn.

- Wij geloven in de kracht van de groep. Pesten is een groepsproces en pesten wordt bij ons daarom in de groep opgelost.
- Wij geloven ook in de kracht van het samen optrekken van school en ouders op het terrein van sociale veiligheid. We informeren ouders over onze GDO activiteiten en we betrekken ouders bij het vinden van oplossingen voor eventuele (pest-)problemen in een groep.
- We maken duidelijke gedragsafspraken in elke groep. We stellen grenzen en we handhaven die.

1.3 Methode(s) voor de sociaal-emotionele ontwikkeling

Deze visie vertalen we praktisch vanuit de aanpak met het concept Groeps Dynamisch Onderwijs (GDO). Bij dit concept benaderen we het kind in de groep en niet op zichzelf. We zijn van mening dat een kind zich alleen optimaal kan ontwikkelen in nauwe relatie met de groep. Het is dus heel belangrijk na te gaan hoe de groep het kind vormt en hoe het kind op zijn beurt positieve invloed heeft op de groep. Dit groepsproces is de kern van GDO.

GDO werkt vanuit drie invalshoeken:

- Sociaal sterke groep: socialisering van de groepen
- Full Speed Leren: verhoging motivatie en zelfsturing leerlingen
- Sterk team: afstemming en samenwerking tussen leerkrachten

1.4 Leerlingvolgsysteem

Wij gebruiken de GDO-monitor en de vragenlijst van Vensters om zicht te krijgen in de sociale veiligheid in de groep en de sociaal emotionele ontwikkeling van de kinderen. In januari vullen de leerlingen de vragenlijst van Vensters in. Maandelijks vullen onze leerlingen een vragenlijst/thermometer van DGO in. Aan de hand van de vragenlijst wordt een rapport gemaakt dat een beeld geeft van het klimaat in de groep. We bespreken de uitkomsten met het hele team. Op basis van deze informatie en de analyse door het team ondernemen wij, mocht het nodig zijn, gerichte acties om te zorgen voor een fijnere sfeer. Indien nodig worden ouders ook hiervan op de hoogte gesteld.

2. Begripsomschrijving

2.1 Wat is pesten? Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met herhaaldelijk wordt bedoeld dat een kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende

opmerkingen of handelingen is. Opzettelijk betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een machtsverschil. Pesters zijn sterker dan slachtoffers. Daardoor kunnen slachtoffers zich niet goed verdedigen.

Er zijn verschillende vormen van pesten. Wij onderscheiden: • Fysiek: slaan, duwen, schoppen; • Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen; • Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken; • Relatieel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden; • Digitaal pesten: alle vormen van pesten die online plaatsvinden, zoals op Facebook en WhatsApp.

2.2 Rolverdeling bij pesten In een peestsituatie heeft elk kind een bepaalde rol. De rol geeft aan hoe de kinderen zich op dat moment gedragen. Bij het gebruik van deze rollen is het belangrijk om te weten dat kinderen niet een bepaalde rol hebben, maar zich gedragen op een manier die bij een bepaalde rol past. Welke rol een kind aanneemt kan ook verschillen per situatie.

De verschillende rollen die wij onderscheiden bij pesten zijn: • Pester: initiatiefnemer van het pesten; • Assistent: doet actief mee met de pester, maar speelt geen hoofdrol in het pesten; • Versterker: doet niet direct mee met het pesten, maar geeft de pester positieve feedback door toe te kijken of te lachen om het pesten; • Slachtoffer: het gepeste kind; • Verdediger: steunt en komt op voor het slachtoffer; • Buitenstaander: weet van het pesten af, maar grijpt niet in

3 Signalering

Het is niet makkelijk om pesten vroegtijdig te signaleren. Onderstaande signalen kunnen erop duiden dat een kind pest of gepest wordt, maar dat hoeft niet. Mocht er sprake zijn van één van de onderstaande gedragsveranderingen is het belangrijk alert te zijn. Het is voor ouders erg belangrijk kennis te nemen van onderstaande signalen. Veel signalen zijn namelijk ook in de thuissituatie zichtbaar.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een kind gepest wordt.

Het kind: • is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route; • vraagt steeds of het met de auto naar school gebracht kan worden; • wil om onduidelijke redenen thuis blijven; • klaagt (vaak) 's ochtends, wanneer hij of zij naar school moet, dat hij of zij ziek is; • komt thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak; • raakt steeds spullen kwijt; • raakt vaak zakgeld kwijt, vraagt vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven); • trekt zich terug, is stil en lijkt zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn; • is angstig en gespannen; • is zijn of haar eetlust kwijt en zegt dat het eten niet smaakt; • heeft nachtmerries of huilt zichzelf in slaap; • heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen; • is chagrijnig, snel boos of lastig; • is vaak alleen en brengt geen vriendjes meer mee naar huis; • weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsverandering.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een (uw) kind pest. Het kind: • doet op een overdreven manier stoer; • is tegendraads en opstandig; • kan zich niet inleven in de gevoelens van een ander; • roddelt of verspreidt vervelende geruchten; • is agressief; • heeft slechte schoolprestaties.

3.1 Preventief

De Groeps Dynamisch Onderwijs (GDO) aanpak beschouwt het als een van haar kerntaken een veilig sociaal klimaat op school te creëren door pesten te voorkomen (preventief) en tegen pesten op te treden als het zich toch voordoet (curatief).

Op de hele school hanteren we de aanpak van GDO. Deze aanpak en afspraken zijn gericht op het preventief werken aan groepsvorming en het bieden van een veilige leeromgeving. Deze aanpak stimuleert de ontwikkeling van sociale vaardigheden van kinderen die ze nodig hebben om een groepsnorm tegen pesten te kunnen creëren. We laten regelmatig alle onderdelen en afspraken van GDO terugkomen in onze teamvergaderingen.

Omgangsregels

De Syl heeft voor de hele school gedrags-/omgangsregels opgesteld.

Op de Syl is het fijn en veilig want : • We helpen elkaar • We verschillen van elkaar en dat is goed • We zijn aardig voor elkaar • We lossen ruzies altijd op • We spelen allemaal met elkaar, we sluiten niemand uit.

Er wordt regelmatig verwezen naar onze gouden regels:

- We gaan correct met elkaar om
- We gaan prettig met elkaar om
- Ik lever mijn bijdrage aan een prettige omgang

Contact met ouders

Contact met ouders/verzorgers vinden wij belangrijk. We houden ouders daarom regelmatig op de hoogte van de groeps sfeer in de klas, zeker ook als deze goed is! Via de schoolapp en info avonden houden we ouders op de hoogte. Aanvullende informatie over pesten en tips voor thuis kunnen ouders ook vinden in de informatiefolders. We stimuleren ouders contact met ons op te nemen mochten zij zich zorgen maken over hun eigen kind of een ander kind op school. Signalen van pestgedrag worden door de leerkracht onmiddellijk met betrokken ouders besproken. Een verslag van dit gesprek leggen we vast in het leerlingvolgsysteem.

3.2 Curatief

Signalering

De curatieve aanpak begint bij de signalering. Grensoverschrijdend gedrag bestaat niet alleen uit pesten. Kinderen kunnen ook ruzie maken of in een conflict terecht komen. Daarnaast is het ook mogelijk dat kinderen elkaar plagen of dat er sprake is van een misverstand. Op basis van onze hierboven gegeven definitie van pesten bekijken wij elke situatie vanuit het volgende perspectief:

- Gebeurt het met opzet (intentioneel)?
- Kan het 'slachtoffer' zich verdedigen (machtsverschil)?
- Hoe "erg" (intens) wordt het ervaren?
- Gebeurt het steeds opnieuw (stelselmatig)?

Hoe gaan we om met conflicten/pestgedrag

Via het logboekje wordt structureel het conflict beschreven en bijgehouden door de leerkracht. De betrokken leerlingen gaan met elkaar in gesprek onder toezicht van de leerkracht. De leerkracht helpt geen ruzies op te lossen tussen de kinderen. Dan doen de leerlingen zelf. Als het nodig is doen ze het samen met de leerkracht. Wij houden de ruzie zo klein mogelijk Dit betekent dat niemand van de kinderen zich met een ruzie mag bemoeien. We hebben ook geen informatie van andere kinderen die er niet bij betrokken zijn nodig.

Indien nodig hanteren wij een time-out plek. Kinderen mogen even niet meedoen en moeten nadenken over hoe ze het volgende keer beter kunnen doen.

De conflictbegeleider(teamlid) controleert wekelijks het logboek. De belangrijkste taken van de conflictbegeleider zijn:

- Het helpen van kinderen met een ruzieketting. Een ruzieketting betekent: Staat een leerling er 3 keer in met een conflict dat gaat de conflictbegeleider met het kind in gesprek. Eventueel volgt er een terugkoppeling naar ouders. Er vindt een notitie plaats in Parnassys.

- Het helpen bij het oplossen van buitenschoolse ruzies die doorgaan in school
- Het helpen van kinderen als ze zich onrechtvaardig behandeld voelen (uitlaadklep)

Sociokring

Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen een bijdrage leveren aan het verbeteren van de omgang met elkaar. Dit doen we met behulp van de sociokring: Het hart van prettig omgaan met elkaar! In de sociokring worden geen ruzies besproken maar verbeterpunten. De ruzies zijn namelijk al opgelost. De sociokring vindt altijd volgens hetzelfde ritme (vaste dag en tijd) plaats. Dit schept vertrouwen en veiligheid voor ieder kind. Maar versterkt ook het wij-gevoel op school.

3.3 Externe hulp Wanneer blijkt dat de curatieve aanpak niet werkt is er mogelijk meer aan de hand dan alleen pesten. Op dat moment is er aanvullende hulp nodig om de problemen op te lossen. Er kan gekozen worden voor een bredere zorgaanpak. De intern begeleider neemt, mocht dat nodig zijn, contact op met een externe partij (bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin).

4. Overig ongewenst gedrag

Uitgangspunten:

- We stellen het belang van een fijne en veilige sfeer in de groep altijd voorop.
- We zijn duidelijk in het aangeven en handhaven van grenzen.

Er kunnen zich ook andere vormen van ongewenst gedrag voordoen die niet gericht zijn op (het pesten van) een medeleerling. Wanneer naar het oordeel van een leerkracht een leerling zich ongepast gedraagt - en ook daardoor het welbevinden en/of de sociale veiligheid van de groep in het geding is - dan gelden de volgende stappen:*

1. De leerling krijgt een mondelinge waarschuwing.
2. Wanneer dit niet afdoende is schrijft de leerkracht de naam van de leerling op het bord
3. Wanneer ook dit niet het gewenste effect heeft wordt de leerling de klas uitgestuurd naar een andere klas voor een duidelijk afgesproken tijdsduur.
4. Dezelfde dag nog wordt door de leerkracht contact opgenomen met de betrokken ouders.

In zeer incidentele gevallen kan het daarna nog nodig zijn nadere disciplinaire maatregelen te nemen. Realiteit is dat elke situatie om een eigen passende aanpak vraagt. Algemeen protocollaire regels voldoen hierbij niet. Elke situatie zullen we (directeur, leerkracht en/of IB-er) daarom zorgvuldig en op de eigen merites beoordelen en vervolgens besluiten wat een passende interventie is. Dat kan afhankelijk van de situatie variëren van het doen van speciale opdrachten of nablijven tot een formele schriftelijke waarschuwing en uiteindelijk zelfs schorsing. Uiteraard zullen we ook in deze gevallen direct met betrokken ouders in contact treden.

5. Organisatie

Alle leerkrachten die werkzaam op De Syl zijn kennen de aanpak van het Groeps Dynamisch Onderwijs. Een aantal keren per jaar is er overleg met de andere scholen die ook deze aanpak hebben.